

Петраускас О.В., Авраменко М.О., Коваль О.А., Чорний А.М., Шишкін Р.Г.
(Київ, Львів)

Археологічні розкопки поселення Комарів в 2014 р.

В 2014 році були продовжені роботи по дослідженню виробничої факторії римського часу поблизу с. Комарів (Кельменецький р-н, Чернівецька обл.). Роботи виконувалося в рамках міжнародного договору про спільне дослідження археологічної пам'ятки Комарів між Інститутом археології НАН України (відділ археології ранніх слов'ян та регіональних польових досліджень; НДЦ «Рятівна археологічна Служба», Київ-Львів) та Вільним університетом Берліну (дослідницька група А-6 проекту ТОРОІ, Берлін).¹

За час розкопок на поселенні було досліджено площу понад 400 м², на якій виявлено сім археологічних об'єктів (№№13-19). Розкопки проводилися в північно-східній частині поселення за попередніми результатами геофізичних досліджень, на місцях ймовірних археологічних об'єктів. В трьох випадках археологічні об'єкти співпали з геофізичними аномаліями. Всі об'єкти відносяться до черняхівської культури. Окрім того в культурному шарі поселення знайдено значну кількість фрагментів гончарної і ліпної кераміки та ряд індивідуальних знахідок, переважна більшість яких представлена уламками скляних посудин. Нижче наводиться короткий опис досліджених об'єктів.²

Об'єкт № 13 (житло). Розміри котловану 2,8х3,2м, глибина 0,3м (тут і далі глибини об'єктів подається від рівня виявлення). В середньому це складає 0,3 +/- 5 см. від сучасної денної поверхні). Вздовж стінок простежено стовпові ями. Заповнення складалося з темного гумусованого ґрунту, уламків кераміки, кісток тварин, каміння та індивідуальних знахідок. В південно-західному куті зафіксовано скупчення обпаленого каміння, можливо залишки вогнища.

¹ Керівники проекту: Петраускас О.В. (Київ), Милян Т.Р. (Львів), Х.-Й. Нюссе (Берлін), М. Хегевіш (Берлін).

² Інформація про об'єкти носить попередній характер, оскільки обробка матеріалів не завершена.

Об'єкт № 14 (сміттєва яма). В плані яма мала округлу форму, діаметром біля 1,2 м та глибиною 0,35 м. Стінки похило звужуються до середини. Дно рівне. Заповнення об'єкту – суглинок сіро-коричневого кольору, в якому простежено шар крупних шматків перепаленої глини з відбитками дерев'яних конструкцій. На дні ями зафіксовано розвали кількох ліпних та окремі уламки гончарних черняхівських посудин. З південного боку об'єкту розташовані дві стовпові ями.

Об'єкт № 15 (виробнича споруда). В плані мала складну конфігурацію. Загальні розміри котловану 4,8х6,4м, долівка споруди з кількома заглибленнями різної конфігурації знаходилась на гл. 1,2м. Заповнення об'єкту у вигляді суглинку чорно-коричневого кольору включало уламки кераміки, кістки тварин та індивідуальні знахідки. Заповнення об'єкту інтенсивно насичено вапном, особлива його концентрація спостерігалася на рівні долівки.

Об'єкт № 16 (господарська споруда). Вона мала округлу форму розмірами 3,6х3,8м, глибина котловану споруди біля 1,7 м. Основну частину заповнення становив темно-сірий суглинок із вкрапленнями каміння, силікатного шлаку, фрагментів ліпної та кружальної кераміки, скляних посудин, кісток тощо.

Об'єкти № 17-18 (гончарний горн та передгорнова яма). Розміри горну на рівні розподільчого блоку 1,8х1,8м, товщина перегородки (ТРБ за О.А.Бобринським) між обпалювальною і топковою камерами складає 0,8 м. Робоче приміщення (передгорнова яма) знаходиться з південного боку від гончарного горну і мало розміри 2,4х3м, глибина долівки 0,9м. Заповнення ями являло собою чорний гумусований супісок із включенням великої кількості уламків гончарного посуду, індивідуальних знахідок, каміння, кісток тварин та обпаленої глини.

Об'єкт № 19 (гончарна майстерня - ?). Північно-західний кут будівлі безпосередньо примикав до передгорнкової ями гончарного горну. Заглиблений в землю котлован мав прямокутну форму розмірами 6х2,5м,

долівка заглиблена на 0,4. Заповнення складалося з чорно-коричневого супіску з великою кількістю уламків гончарного та ліпного посуду, каміння, обпаленої глини, кісток тварин та індивідуальних знахідок.

Знахідки з культурного шару поселення переважно представлені уламками гончарного та ліпного посуду, індивідуальними знахідками. Серед останніх, численні знахідки пов'язані зі скляним виробництвом (напівфабрикати, відходи виробництва, уламки готової продукції), римські монети, фібули, золота підвіска, ножі, точильні камені тощо.